

Tajgablåstjärt

Häckfågel i nordliga barrskogar, ofta med naturskogsprägel. En östlig art med utbredning ända till Stilla havet, som nätt och jämnt förekommer regelbundet i Sverige. Antalet häckande par är fortfarande lågt och endast enstaka revirhävdande fåglar påträffas årligen eller näst intill årligen. Mörkertalet är mycket stort. Många hanar hävdar dock revir utan att attrahera någon hona. Under senare år har den ökat avsevärt i Finland. Flyttfågel.

Rödlistestatus 2015: Starkt hotad (EN)

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning, första kända häckning 1996

2001–2012: ökning

Fågeldirektivet: Nej

Ekologiska krav

Tajgablåstjärten häckar i äldre barrskogar eller barrblandskogar och nästan alltid i skog som är orörd eller åtminstone mycket lite påverkad av skogsbruk. I Finland anser man att den är en mycket bra indikator på naturskog. Nästan uteslutande väljer den revir i kuperad terräng, på fuktiga sluttningar eller bergssidor. Det handlar oftast om granskog eller barrblandskog, gärna med lövinslag. Ofta är fältskiktet frodigt. Troligtvis är "naturskogskaraktärer" som skiktning viktig¹.

Boet läggs på marken, i hålighet på marken eller i rotvälta på rödhakevis. Bona är dock svåra att hitta och överlag är det svårt att konstatera häckningar av tajgablåstjärt. Reviren är relativt små, i storleksordningen något hektar, men tätheten av häckande par är ändå oftast låg även längre österut.

Föda under häckningstiden insekter och andra småkryp, som tas till stor del i träd men även på marken.

¹ Exempel på beskrivning av blåstjärtlokaler i Sverige:

Västernorrland: Svag ostsluttning med flerskiktad blandskog. Främst gran men inslag av tall och lövträd. Ställvis tämligen öppen skog. Några spridda fuktstråk i skogen samt en myr i närheten. Skog med naturvärde, en del liggande död ved men inget anmärkningsvärt. Hade inte bedömt det som en nyckelbiotop men skogen hade iaf naturskogsqualitéer. Ullticka och lunglav noterades och en del garnlav, men inget annat anmärkningsvärt. Skogsobjektet är frivilligt avsatt av skogsbolag inom ramen för FSC.

Västerbotten: Äldre granlid med nästan bara gran. I nordost-sluttning. Högre skog som såg ut att vara underröjd, dvs tämligen enskiktad vad jag minns. Nedanför skogen fanns en myrmark och i anslutning till den såg jag en lappuggla. En del garnlav i skogsobjektet men väldigt lite lågor som jag minns det. Minns att jag tänkte när jag var på platsen att det inte var en nyckelbiotop eller urskog den satt och sjöng i. Liknande miljöer finns på många ställen i både Västerbotten, Västernorrland och övriga norrland.

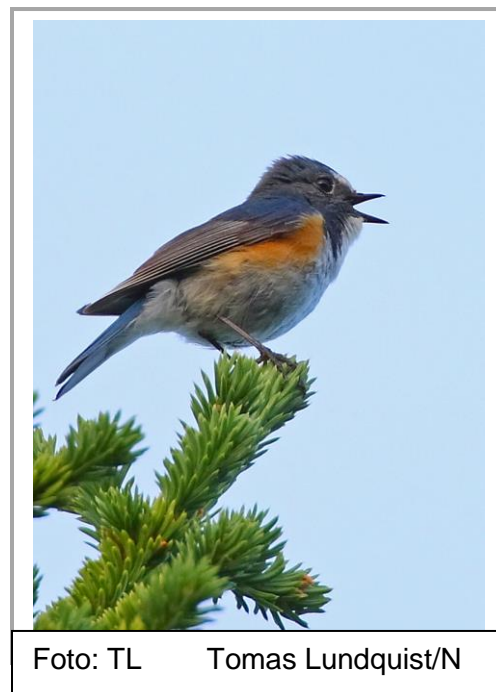

Foto: TL Tomas Lundquist/N

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Om skogsbruksåtgärder är aktuella i ett område med revirhävdande tajgablåstjärt ska man kontakta naturvårdsexpertis på Skogsstyrelsen eller länsstyrelsen. Områden där den förekommer regelbundet är normalt aktuella att undanta från skogsbruk eftersom slutavverkning men även gallring är mycket negativt för arten. Det är inte känt hur stort område som måste undantas från skogsbruk, men en gissning är att det krävs minst ett område om ca 5 hektar kring reviret. Troligtvis behöver 10-20 hektar undantas².

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre träd vid ägo gränser, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd (rovfågelsbon) m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Markbered inte i skyddszoner mot sjöar, vattendrag eller våtmarker (SKSFS 7:29).

Indikator på skyddsvärd skog

Tajgablåstjärten förekommer i Finland huvudsakligen i skogar med naturskogskaraktär, och arten ska betraktas som en bra indikator på höga naturvärden.

Regional tillämpning

Ej relevant.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Avsätt äldre skogar för naturvårdsändamål.
- Hyggesfritt skogsbruk är generellt gynnsamt för arten³.

Lästips

Artfakta för tajgablåstjärt., <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103074> ArtDatabanken webbplats

---

² 5 hektar är sannolikt för lite. Minst 10-20 hektar är mer rimligt.

³ Saknas vetenskapliga belägg för detta. Troligen räcker inte hyggesfritt. Enligt ArtDatabankens faktablad: "På lokal nivå är skogsbruk det största hotet, förutom slutavverkning är även gallringar ett hot" Då den svenska populationen är en randpopulation är den troligen mycket känslig.